

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/29/2020
Identifikačné číslo spisu:	2210218915
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2210218915.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ E. H., 2/ Y. H., obaja bývajúcí v L., prechodne bývajúcí v F., obaja zastúpení JUDr. Evou Skačániovou, advokátkou, so sídlom v Dunajskej Strede, Korzo Bélu Bartóka 789/3, proti žalovanému A. J., bývajúcemu v F., zastúpenému JUDr. Beátou Slovákovou, advokátkou, so sídlom v Dunajskej Strede, Ádorská 41, o ochranu vlastníctva, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 9C/372/2010, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 22. augusta 2017 sp. zn. 9Co/122/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. novembra 2015 č. k. 9C/372/2010-454 zamietol žalobu žalobcov a uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy a doplatok za znalečné v rozsahu vymedzenom v druhom a treťom výroku rozhodnutia. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. - ďalej aj „OZ“, § 127 ods. 1, § 417 ods. 2 OZ). Vecne konštatoval, že žaloba žalobcov o vyplnenie otvoru okna na rodinnom dome žalovaného, a to sklobetónovými tvárnicami zo strany domu susediaceho o rozmeroch 1000 x 1300 mm, nie je dôvodná. Mal preukázané, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľnosti v k. ú. F. zapísanej v LV č. XXX, parc. č. 331/3, rodinný dom súpisné č. XX, žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti v k. ú. F., zapísanej v LV č. XXX, rodinný dom so súpisným č. XXX. Na nehnuteľnosti žalovaného zo strany žalobcov sa nachádzajú dve okná, a to jedno menšie (kúpeľňové) a jedno väčšie okno - kuchynské, zasklené matným sklom, otváracie a pri jeho otvorení sa šíria zvuky z domu, ktoré rušia žalobcov pri užívaní ich vlastníctva. Súd v spore nariadil znalecké dokazovanie znaleckým ústavom a kontrolným znaleckým posudkom znalcom Ing. Jurajom Sedláčkom. Voči znalcovi žalobcovia vzniesli námietku zaujatosti z dôvodu, že im nebolo umožnené zúčastniť sa miestnej obhliadky dňa 9. septembra 2014 vykonanej za prítomnosti manželky žalovaného, ktorá ani nie je vlastníčkou spornej nehnuteľnosti, teda obhliadka bola vykonaná bez ich prítomnosti porušením zásady práva účasti na tomto úkone. Preto žalobcovia považovali tento znalecký úkon za neplatný. Súd prvej inštancie však neprihliadol na vznesenú námietku zaujatosti s poukazom na § 16 ods. 2 písm. c/

zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, a preto nespochybnil znalecký posudok, ani dodatok č. 1 z dôvodu, že v znaleckých posudkoch je zhodne uvedené, že navrhované riešenie nie je vhodné z dôvodu, že sa jedná o kuchyňu. Funkciou kuchyne je pripraviť jedlo a umýť riad, popri týchto prácach sa môže počúvať rádio. Oba znalecké posudky sa zhodli na tom, že zabrániť šíreniu zvuku z okna žalovaného sklobetónovou výplňou nie je možné z dôvodu priameho vetrania kuchyne, pretože to odporuje podmienkam STN 734301 Budovy na bývanie. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a ďalšie znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva považoval za neefektívne, neúčelné a ne hospodárne. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcov rozhodol rozsudkom zo dňa 22. augusta 2017 č. k. 9Co/122/2016-486 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil so súdom prvej inštancie, pričom na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie aj v reakcii na odvolacie námietky navyše uviedol: K námietke žalobcov, že súdny znalec Ing. Juraj Sedláček stanovil ohliadku na mieste samom, pričom tu pozval ako žalobcov, tak žalovaného, pričom na miestnu ohliadku sa dostavil žalobca 1/ a v čase znaleckého dokazovania bola v dome len manželka žalovaného, ktorá neumožnila žalobcovi vstup do nehnuteľnosti žalovaného, za ktorej situácie mal znalec úkon ukončiť, oznámiť uvedenú skutočnosť súdu a žiadať nápravu, s poukazom na § 130 ods. 2 O. s. p., odvolací súd uviedol, že § 130 ods. 2 O. s. p. obsahuje právnu úpravu ohliadky, ktorú vykonáva súd, a to na návrh, ale i bez neho. Cieľom ohliadky nariadenej súdom je zistiť stav na mieste samom. Súd môže nariadiť ohliadku sám, na základe svojej vlastnej úvahy, ale ohliadku môže nariadiť i znalec pre svoje potreby znalca, pre svoje odborné zistenia, pre zistenie situácie na mieste samom, čím sa uvedená situácia stáva podkladom k vykonaniu jeho znaleckých úkonov. Takúto ohliadku znalca nie je možné stotožniť s ohliadkou podľa § 130 O. s. p., keďže túto nariaďuje súd a ide o jeden z dôkazných prostriedkov, rovnako ako je dôkazným prostriedkom i podanie znaleckého posudku podľa § 127 O. s. p. Ohliadka znalca však nie je ohliadkou v zmysle § 130 O. s. p. Nie je preto dôvodná námietka, že by zamedzenie vstupu žalobcu na nehnuteľnosť žalovaného, čo žalobcovi neumožnila manželka žalovaného, bolo v rozpore so zákonom. Ani súd prvej inštancie žalovanému neuložil povinnosť umožniť žalobcom vstup do jeho domovej nehnuteľnosti, keďže uznesením zo dňa 21. mája 2014 (č. l. 245) uložil účastníkom (aktuálne stranám) povinnosť so znalcom spolupracovať, čo žalovaný rešpektoval. Nemožno preto namietat postup súdu prvej inštancie, ak nenariadil znalcovi uvedenú ohliadku zopakovať, pretože išlo o ohliadku v plnej dispozícii znalca, pre získanie podkladov k jeho odbornému znaleckému posudku, ktoré fakty do znaleckého posudku zakomponoval a sú predmetom hodnotenia dôkazov súdom v zmysle § 132 O. s. p. Žiadne relevantné námietky k zisteniam znalca, ktoré uskutočnil na uvedenej ohliadke (zistené merania a iné fakty) neboli fakticky namietané (odhliadnuc od záveru, že u kuchyne nejde o obytnú miestnosť, ale o pracovnú kuchyňu, čo znalec vyvodil z výmery kuchyne). Preto táto námietka neobstoí a nebolo dôvodné na ňu v odvolacom konaní prihladať. K ďalšej odvolacej argumentácii žalobcov, že znalec mal podrobne preštudovať dokumenty - stavebné povolenia, ale neporovnal skutočný stav - stavbu rodinného domu s projektovou dokumentáciou a skutočnosťou, k čomu odvolací súd uviedol, že v tomto konaní nie je možné sa nimi zaoberať, keďže patria do kompetencie stavebného úradu a nie do kompetencie súdu. Súd nemôže v tomto smere zjednať nápravu a zabezpečiť, aby sa žalobcovia stali účastníkmi kolaudačného konania a aby im bolo rozhodnutie o kolaudácii stavby doručené. Toto do kompetencie súdu v sporovom konaní nepatrí (§ 7 O. s. p.). Námietka žalobcov o tom, že súdny znalec nevyžiadal od žalovaného stavebnú dokumentáciu, je nenáležitá, keďže žalovaný sa pred súdom jednoznačne vyjadril, že touto nedisponuje, pôvodnú stavebnú dokumentáciu mal pán F.. Znalec Ing. Sedláček sa ale s projektovou dokumentáciou v archíve oboznámil, čo je z jeho posudku zjavné. V odvolaní žalobcovia ďalej poukázali na to, že ich žiadosť o zaplnenie otvoru sklobetónovými tvárnicami je dôvodná, keďže v hornej časti takéhoto okna bolo možné vložiť vetracie okienko, čím by bolo vetranie kuchyne zabezpečené. K tejto argumentácii je potrebné uviesť, že súd i znalec sa zaoberali možnosťou iného riešenia vzniknutého problému medzi účastníkmi. I keď sa znalec vyjadril k nevhodnosti navrhovaného spôsobu riešenia úplným zaplnením otvoru okna sklobetónovými tvárnicami a možnosťou vetracieho

okna v hornej časti, tu však treba uviesť, že takýto nárok nebol predmetom žaloby, nebol predmetom petitu, žalobcovia zotrvali v priebehu celého konania na pôvodnom návrhu, pôvodnom petite, a preto inými alternatívami sa nebolo možné fakticky zaoberať s tým, že by súd vo veci takto rozhodol mimo petitu. Preto uplatniť takúto odvolaciu námietku zo strany žalobcov v odvolaní bolo nadbytočné a odvolací súd ju nemohol považovať za dôvodnú. K námietke žalobcov, že šírenie zvukov z okna žalovaného nebolo náležité preverené, odvolací súd uviedol, že boli to práve žalobcovia, ktorí si vo vzťahu k šíreniu zvuku vôbec nesplnili svoju dôkaznú povinnosť. Žalobcovia v konaní uvedenú skutočnosť len tvrdili. Na svoje tvrdenie nenavrhli žiaden dôkaz, a ani keď boli vypočúvaní ako účastníci konania, tieto skutočnosti nekonkretizovali. Je nepochybné, že medzi domami účastníkov je priestor nezodpovedajúci príslušnej právnej úprave. Ako však konštatoval znalec, je potrebné hľadať iné technické riešenia, ktoré by mal navrhnúť odborne spôsobilý projektant, ktorý je schopný na základe konkrétnych miestnych podmienok kvalifikovane posúdiť spôsob obmedzenia tých vplyvov, ktorých sa žalobcovia obávajú. Hluk, ktorý sa šíri z rodinného domu žalovaného, je podľa výsledkov vykonaného dokazovania prirodzeným a bežným hlukom, ktorý sa dá očakávať a vyplýva zo susedských vzťahov z toho, že vedľa žalobcov v rodinnom dome žije normálnym rodinným životom rodina. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie postupoval a rozhodol v súlade so zákonom, keď vo veci vykonal všetko dokazovanie, ktoré bolo potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu veci, vykonané dokazovanie náležité vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, preto odvolaniu nebolo možné vyhovieť. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobca 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP, keďže odvolací súd a súd prvej inštancie im znemožnil uskutočňovanie procesných práv, následkom čoho došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobcom bola v dôkaznom konaní odňatá možnosť konať, čím im vznikla dôvodná námietka o zaujatosti súdneho znalca Ing. Sedláčka. Bolo popreté ich základné procesné právo byť účastníkom miestnej obhliadky nariadenej okresným súdom. Súdom prvej inštancie po začatí súdneho konania ustanovil na vypracovanie znaleckého posudku ústav - Stavebnú fakultu STU v Bratislave. Postupoval preto v rozpore s ustanovením § 127 ods. 1 O. s. p., keďže len v odôvodnených prípadoch v zmysle § 127 ods. 2 O. s. p. môže dať preskúmať posudok inému znalcovi, vedeckému ústavu alebo inej inštitúcii. Súdom nemal preto podklady k tomu, aby na posúdenie veci ustanovil ústav. Preto mal byť ustanovený súdny znalec a len v prípade námietok mal súd ustanoviť ústav. Žalobcovia tento posudok napadli konkrétnymi námietkami v podaní zo dňa 21. februára 2014, keďže ústav nevykonala miestnu ohliadku, nepresvedčil sa na mieste samom o dôkaznej situácii. Okrem toho medzi osobami podieľajúcimi sa na znaleckom posudku bola aj taká, ktorá nebola zapísaná v zozname znalcov. Kontrolné znalecké dokazovanie bolo vykonané znalcom Ing. Jurajom Sedláčkom, ktorý vytyčil znalecké dokazovanie miestnou ohliadkou, kam pozval ako žalobcov, tak i žalovaného. Na ohliadku sa dostavil žalobca 1/, ale tento bol vylúčený z miestnej ohliadky manželkou žalovaného, keďže žalovaný sa doma nenachádzal. Napriek tomu súdny znalec vykonal miestnu ohliadku v dome žalovaného len za prítomnosti jeho manželky, čím došlo k porušeniu zákona, nakoľko znalec mal znalecký úkon ukončiť. Tým, že bola vykonaná ohliadka bez prítomnosti žalobcov, došlo k porušeniu zákona, keďže žalobcovia neboli účastní tohto úkonu, ktorý súd vykonal cestou súdneho znalca. Žalobcom bola takto odňatá možnosť konať pred súdom. Pokiaľ bol vykonaný znalecký úkon bez prítomnosti žalobcov, je celý spochybnený, nakoľko zo strany žalovaného, resp. jeho manželky mohlo dôjsť k ovplyvňovaniu súdneho znalca. Dovolatelia namietali, že znalec mal podrobne preštudovať stavebné povolenia a s tým súvisiace dokumenty. Mal porovnať stavbu rodinného domu s projektovou dokumentáciou a jej realizáciou. Z pripojenej fotodokumentácie - pohľad z domu žalovaného vyplýva, že skutkový stav, t. j. stavba domu nezodpovedá projektovej dokumentácii a stavebnému povoleniu. Súdom prvej inštancie opomenul rozhodnúť o ich návrhu na doplnenie dokazovania na pojednávaní dňa 26. novembra 2015, aby znalecký posudok Ing. Sedláčka bol predložený Slovenskej stavebnej inšpekcii pri Ministerstve dopravy a spojov. Žalobcovia boli z o stavebného konania a kolaudačného konania týkajúceho sa nehnuteľnosti žalovaného vylúčení, nebolo im priznané postavenie účastníka konania v týchto konaniach. Dovolatelia mali za to, že zaujatý posudok súdneho znalca Ing. Juraja Sedláčka zlegalizoval nelegálnu stavbu žalovaného, snažil sa jej dať punc legitimacy, čo hlboko narušuje ochranu vlastníctva žalobcov. Okresný, ani krajský súd sa nezaoberali námietkou postupu súdneho znalca, že vykonal ohliadku s vylúčením žalobcov, len za prítomnosti manželky žalovaného. S touto otázkou sa

ani jeden zo súdov nevysporiadal, následkom čoho bol ich postup nekonformný, v rozpore so zákonom. Súd tiež neodôvodnil skutočnosť, prečo ďalšie navrhnuté dokazovanie žalobcami zamietli. Dovolatelia podali dovolanie taktiež podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ako aj z dôvodu podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP. Nesprávne právne posúdenie veci videli v tom, že účastníkom konania postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v znaleckom dokazovaní, ktoré potom malo nepriaznivý vplyv. Súd prvej inštancie, ako aj súd druhej inštancie nesprávne právne posúdili vec, nakoľko upreli právo žalobcov byť prítomní pri vykonaní miestnej obhliadky, ktorá sa realizovala cestou súdneho znalca Ing. Sedláčka. Navrhli, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil alebo vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že návrh žalobcov je nedôvodný, súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli správne. Navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a zaviazať žalobcov k náhrade trov z titulu právneho zastupovania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

7.1. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

7.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade prípustnosť dovolania dovolateľa o. i. odvodili z § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. V danom prípade dovolateľa vyvodili zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie ich práva na spravodlivý proces opreli o pochybenie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) pri vykonávaní dokazovania, nakoľko im bolo popreté základné procesné právo byť účastníkom miestnej obhliadky nariadenej znalcom.

15. V súvislosti s uvedenou námietkou dovolateľov o údajnom pochybení odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľov nedôvodná. Napokon dovolateľmi tvrdené porušenie ich práv byť účastníkom miestnej obhliadky nariadenej okresným súdom zo spisu nevyplýva a odvolací súd sa dostatočne s uvedenou námietkou žalobcov vysporiadal v odvolacom konaní (viď body 26. až 28. rozhodnutia odvolacieho súdu).

15.1. K tvrdeniam dovolateľov o opomenutí súdov rozhodnúť o ich návrhu na doplnenie dokazovania (bližšie pozri bod 3. tohto rozhodnutia), treba pripomenúť, že súdy nižších inšancií neboli povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie stranám (§ 185 ods. 1 CSP, resp. § 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykonával, mohlo to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia

uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999), čo nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Pokiaľ okresný alebo krajský súd na to, aby ustálili skutkový stav, ktorý im umožňuje meritorne rozhodnúť, vykonajú iba časť navrhnutých dôkazov, konajú v rámci svojich kompetencií, pričom rozsah vykonaného dokazovania nie je závislý od vôle sporových strán. V opačnom prípade by okrem iného mohlo dochádzať k rozsiahlym prieťahom v konaní, nakoľko by súd nemal oprávnenie odmietnuť ani vykonanie takých dôkazov, ktoré k ustáleniu skutkových okolností prejednávanej veci nevedú, dokonca ho maria. Odvolací súd v tejto súvislosti považoval zistený skutkový stav pre potreby rozhodnutia tohto sporu za dostatočný, preto žiadne ďalšie dokazovanie vo veci už nevykonával. Takýto postup súdu je plne v súlade s jeho postavením v civilnom procese. Určujúcim kritériom je v takomto prípade ustálenie skutkového stavu pre rozhodnutie. Pokiaľ prvoinštančnému súdu a následne a j odvolaciemu súdu postačovali vykonané dôkazy na rozhodnutie vo veci a mali za to, že ďalšie návrhy nie sú spôsobilé naštříbiť záver o zamietnutí žaloby, bolo plne v súlade so zákonom i logikou, keď ako dôvod pre zamietnutie žaloby uviedli neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcov. Podstatou inštitútov bremena tvrdenia a dôkazného bremena procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok, pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúceho súdu a nie strany konania. V danom spore ohľadom návrhu žalobcov na vykonanie dokazovania predložením znaleckého posudku Ing. Sedláčka, ako aj dokumentácie o stavebnom konaní Slovenskej stavebnej inšpekcie pri Ministerstve dopravy a spojov v Bratislave (č. l. 393 - 394, 450 - 451 spisu) súd prvej inštalácie na pojednávaní neprípustil ďalšie dokazovanie, ktorý postup aj zdôvodnil nielen na pojednávaní, ale aj vo svojom rozsudku (str. 7 rozsudku okresného súdu). Tiež odvolací súd v bode 32. rozsudku sa osobitne vyjadril k tomuto procesnému návrhu dovolateľov, pričom dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštalácie, že tento navrhnutý dôkaz nebolo dôvodné vykonať, z čoho nemožno vyvodiť nesprávnosť procesného postupu súdu (R 125/1999, R 6/200), s ktorým záverom sa stotožňuje aj odvolací súd.

15.2. Dovolací súd súčasne pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštalácie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porovnaj ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštalácie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

16. Pokiaľ dovolatelia svojimi dovolacími námietkami ohľadom postupu súdneho znalca a vykonaním miestnej obhliadky s ich vylúčením, len za prítomnosti manželky žalovaného (bližšie vid' bod 3. tohto rozhodnutia), s ktorou otázkou sa ani jeden zo súdov nevysporiadal, smerovali k námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd v tejto súvislosti odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

16.1. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny

podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP. Je zrejmé, že prvoinštančným súdom obstarané skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natoľko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov, vyjadrenie žalovaného k tomuto odvolaniu, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov sporových strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami, vrátane námietky k postupu znalca s vylúčením žalobcov z miestnej obhliadky (neumožnenie im vstupu do nehnuteľnosti žalovaného, pozri body 26. až 29. rozhodnutia odvolacieho súdu). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalobcov (vznesenými aj v dovolaní). Nemôže byť preto dôvodná prípadná námietka žalobcov, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

18. Na základe vyššie uvedeného žalobcovia v prejednávanej veci nepreukázali opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd ich dovolanie v tejto časti podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

19. Dovolací súd pre úplnosť dodáva, že pri posudzovaní práva na spravodlivý proces je potrebné zohľadniť aj možnosť účastníka korigovať nesprávny postup súdu. Aj v prípade posudzovania „odňatia možnosti konať pred súdom“ podľa § 237 písm. f/ O. s. p. súd zohľadňoval procesnú zodpovednosť strán sporu. Podľa vtedajšej judikatúry dôvodom dovolania nemôže byť akékoľvek odňatie možnosti konať pred súdom; súdna prax zaujala k tejto otázke zužujúci výklad. „Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993)“. V danom prípade vo svojom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) žalobcovia využili možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ale aj k tvrdeným procesným vadám, s ktorými sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

20. Dovolatelia v dovolaní výslovne uplatnili aj dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, k

čomu uviedli, že „(...) účastníkom konania postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom v znaleckom dokazovaní, ktoré potom malo nepriaznivý vplyv. Súd prvej inštancie, ako aj súd druhej inštancie nesprávne právne posúdili vec, nakoľko upreli právo žalobcov byť prítomní pri vykonaní miestnej obhliadky, ktorá sa realizovala cestou súdneho znalca Ing. Sedláčka (...).“ Uplatnený dovolací dôvod však nevymedzili spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. nevymedzili právnu otázku dovolacím súdom dosiaľ neriešenú.

21. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a dovolací súd ju dosiaľ neriešil (uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a preto je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

22. Nie je povinnosťou dovolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti. Z obsahu dovolania žalobcov možno vyvodiť, že nesúhlasia s vykonaným dokazovaním, ich námietky smerujú voči procesu zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, úvahám a skutkovými záverom súdov nižších inštancií, nesúhlasia s vyhodnotením zistených skutkových okolností a aj zvoleným právnym posudzovaním veci; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Len samotné spochybňovanie postupu v procese dokazovania, správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ a § 432 ods. 2 CSP.

23. Zhrnúc uvedené dovolací súd uvádza, že i keď dovolatelia dovolanie formálne odôvodňujú aj nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie) v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, právnu otázku zásadného významu, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, neformulujú. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017). Je tak nepochybné, že v dovolaní nie sú dovolacie dôvody vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

24. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

25. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolatelia nevymedzili uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd v tejto časti odmietol ich dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP.

26. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.